

دانشگاه صنعتی اصفهان

دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر

دستورکار آزمایشگاه هوش محاسباتی

جلسه ۱۰

شبکه عصبی پیچشی - Keras

استاد درس: دکتر مهران صفایانی

فصل ۱۰

شبکه های عصبی پیچشی - Keras

اهداف این جلسه

- ساخت یک دسته‌بندِ حالات با استفاده از TF Keras Sequential API
 - ساخت یک ConvNet برای شناسایی اعداد زبان اشاره با استفاده از TF Keras Functional API
- در پایانِ این جلسه شما قادر خواهید بود که :
- برای دسته‌بندیِ دوتایی، یک ConvNet را ساخته و آموزش دهید.
 - برای دسته بندی چند کلاسه، یک ConvNet را ساخته و آموزش دهید.
 - تفاوت موارد استفاده از Sequential API و Functional API ها را شرح دهید.

۱.۱۰ آماده سازی

در ابتدا، همانطور که در فایل ژوپیتِر مشاهده خواهید کرد، باید پکیج های مربوطه را فراخوانی کنیم. شما در این تمرین از مجموعه داده‌ی `Happy House` استفاده خواهید کرد. این مجموعه داده حاوی تصاویر RGB با اندازه‌ی 64x64 پیکسل از صورت های افراد است. وظیفه ی شما ساختن یک شبکه ی پیچشی است که تشخیص دهد آیا صورت ها در حال لبخند زدن هستند، یا خیر.

۲.۱۰ لایه ها در TF Keras

در جلسه ی قبل، شما لایه ها را بصورت دستی با `numpy` پیاده سازی کردید. در Keras شما نیازی به نوشتن کد به صورت مستقیم برای این کار ندارید و Keras بصورت از پیش تعریف شده، لایه هایی را دارد که می توانید از آن ها استفاده کنید.

۳.۱۰ Sequential API

در جلسه ی قبل، شما برای درک ساختار شبکه ی عصبی پیچشی، توابع کمکی ای را با استفاده از `numpy` ساختید. بسیاری از برنامه های مبتنی بر یادگیری عمیق، با استفاده از چهارچوب^۱ های برنامه نویسی ای ساخته شده که درون خود، تعداد زیادی تابع از پیش نوشته شده دارند که به راحتی قابل فراخوانی هستند. Keras یک چهارچوب ساخته شده بر روی TensorFlow است که برای ما امکان استفاده ی راحت تر و بهینه تر از مفاهیم ساخت مدل و آموزش آن را فراهم میسازد.

برای قسمت اول این تمرین، شما یک مدل را با استفاده از Keras' Sequential API خواهید ساخت. با این کار شما قادر خواهید بود که مدل خود را بصورت لایه به لایه بسازید. ساخت مدل بصورت لایه به لایه برای کاربردهایی که مدل شما دقیقاً یک تنسور ورودی و یک تنسور خروجی دارد، بسیار ایده آل خواهد بود. همانطور که در ادامه خواهید دید، استفاده از Sequential API ساده و سراسر است، اما فقط برای وظایف ساده، کارایی دارد. در ادامه ی این تمرین ها، شما با استفاده از Functional API جایگزینی انعطاف پذیرتر و قدرتمندتر خواهید ساخت.

۱.۳.۱۰ ساخت مدل ترتیبی

همانطور که اشاره کردیم، TensorFlow Keras Sequential API می تواند برای ساخت مدل های ساده که بصورت ترتیبی پیش می روند، استفاده شود.

شما همچنین می توانید با استفاده از تابع `add()` لایه هایی را به مدل خود اضافه کنید یا با استفاده از `pop()` آن ها را حذف کنید. درست شبیه به لیست های معمولی در پایتون. در واقع مدل ترتیبی بسیار شبیه به لیست های پایتون است. اگر مدل شما غیر خطی است یا شامل لایه هایی با چندین ورودی و خروجی است، استفاده از مدل ترتیبی، گزینه ی خوبی نیست.

برای ساخت هر لایه در Keras، شما باید شکل ورودی را مشخص کنید. این کار به این دلیل است که در Keras، شکل وزن ها بستگی به شکل ورودی ها دارد. وزن ها زمانی ساخته می شوند که مدل ابتدا تعدادی داده ی ورودی را مشاهده کند. مدل های ترتیبی می توانند با استفاده از فرستادن لیستی از لایه ها به سازنده ی ترتیبی^۲، ساخته شوند. موضوع تمرین بعدی، همین است.

^۱ framework

^۲ Sequential constructor

تمرین اول: happyModel

در فایل ژوپیتر این جلسه، در قسمتِ happyModel - Exercise 1 تابعِ happyModel را به منظور ساخت مدل زیر، تکمیل کنید:

ZEROPAD2D -> CONV2D -> BATCHNORM -> RELU -> MAXPOOL -> FLATTEN -> DENSE
راهنمایی می‌توانید از این `tf.keras.layers`

همچنین پارامترهای زیر را برای همه مراحل، به کار ببرید:

- `ZeroPadding2D`: لایه‌گذاری $3 = 3$ ، شکل ورودی: $64 \times 64 \times 3$

- `Conv2D`: از 32 فیلتر 7×7 با گام 1 استفاده کنید.

- نرمالسازی دسته‌ای 3 : برای محور 3

- `ReLU`

- `MaxPool2D`: با استفاده از پارامترهای پیش فرض

- `Flatten`: خروجی قبلی

- لایه ی `Fully-connected Dense`: یک لایه ی fully connected با یک نورون و فعالساز سیگموئید

راهنمایی: برای مختصرنویسی می‌توانید از `tfl` بجای `tensorflow.keras.layers` استفاده کنید. بعد از ساخته شدن مدلتان، می‌توانید آن را با استفاده از یک بهینه‌ساز و تابع هزینه دلخواه، برای آموزش، کامپایل کنید. هنگامی که رشته‌ی `accuracy` به عنوان یک سنج، انتخاب شود، نوع آن، بر اساس نحوه استفاده‌ی تابع هزینه، به طور خودکار، تبدیل خواهد شد. این عمل، یکی از انواع بهینه‌سازی‌هایی است که در TensorFlow بصورت آماده، طراحی شده است. برای اطلاعات بیشتر، می‌توانید این لینک را مشاهده کنید سپس برای ارزیابی پارامترهای مدل خود، می‌توانید از `summary()` استفاده کنید. با این کار، شما قادر خواهید بود که نوع لایه‌هایی که دارید، شکل خروجی‌ها و تعداد پارامترهای هر لایه را مشاهده کنید. خروجی، چیزی شبیه ذیل خواهد شد:

۲.۳.۱۰ آموزش و ارزیابی مدل

بعد از ساختن و کامپایل کردن مدل با هزینه و بهینه‌ساز دلخواه، می‌توانیم مدل خود را آموزش دهیم و آن را ارزیابی کنیم. برای آموزش مدل، کافیت از `fit()` استفاده کنید. شما این اختیار را دارید که شماری تکرار^۴ یا اندازه‌ی minibatch را تغییر دهید. (به طور مثال برای یک مجموعه داده‌ی unbatched) سپس می‌توانید با استفاده از `evaluate()` مدل خود را در مقابل مجموعه‌ی آزمون، ارزیابی کنید. این تابع مقدار تابع هزینه و پارامترهای معیاری که در حین کامپایل شدن، مشخص شده‌اند را چاپ خواهد کرد که در مثال ما، مقادیر آن به ترتیب، `binary_crossentropy` و `accuracy` خواهد بود.

۴.۱۰ Functional API

در این قسمت قصد داریم با استفاده از Functional API یک شبکه ی پیچشی را برای تمیز دادن ۶ شماره در زبان اشاره، بسازیم.

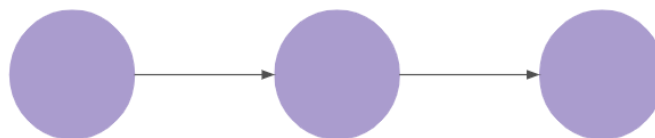
Functional API قابلیت اداره کردن مدل‌هایی با توپولوژی غیرخطی و لایه‌های اشتراکی مانند لایه‌هایی با چندین ورودی

padding^۱
stride^۲
BatchNormalization^۳
epoch^۴

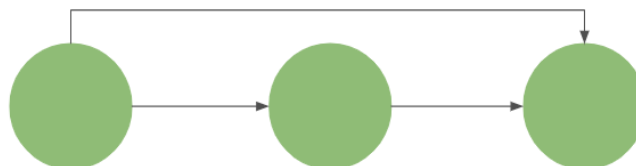
Model: "sequential"

Layer (type)	Output Shape	Param #
zero_padding2d_1 (ZeroPadding2D)	(None, 70, 70, 3)	0
conv2d (Conv2D)	(None, 64, 64, 32)	4736
batch_normalization (Batch Normalization)	(None, 64, 64, 32)	128
re_lu (ReLU)	(None, 64, 64, 32)	0
max_pooling2d (MaxPooling2D)	(None, 32, 32, 32)	0
flatten (Flatten)	(None, 32768)	0
dense (Dense)	(None, 1)	32769
Total params: 37,633		
Trainable params: 37,569		
Non-trainable params: 64		

و خروجی را داراست. اگر مدل ترتیبی را بصورت یک خط در نظر بگیریم، آنگاه می‌توان مدل تابعی را بصورت یک گراف در نظر گرفت که گره‌های آن می‌توانند به روش‌های زیادی به همدیگر متصل شوند. در مثال تصویری زیر، یک جهت احتمالی مدل ترتیبی، حرکت در مقابل اتصال skip نشان داده شده است، که تنها یکی از روش‌های متعددی است که می‌توان یک مدل Functional ایجاد کرد. اتصال skip، همانطور که احتمالاً حدس زده باشید، تعدادی از لایه‌ها را رد می‌کند و خروجی را توسط لایه‌های بعدی، تغذیه می‌کند.

Sequential Movement

Skip Connection

۱.۴.۱۰ بارگذاری مجموعه داده‌ی SIGNS

مجموعه داده‌ی SIGNS حاوی مجموعه‌ای از ۶ نشانه از اعداد ۰ تا ۵ می‌باشد. کد این قسمت در فایل ژوپیتِر جلسه، در بخش ۱.۴ پیاده‌سازی شده است و در قسمت بعدی کد، یک نمونه از تصویر برجسب‌گذاری شده را خواهید دید.

۲.۴.۱۰ تقسیم داده‌ها به مجموعه‌ی آموزشی و آزمون

در فایل این جلسه، در قسمت ۲.۴، کد مربوط به تقسیم داده‌ها به دو قسمت آموزشی و آزمون را مشاهده می‌کنید. از آنجایی که مجموعه داده‌ی ما، شامل داده‌های تصویری است، طبیعی است که یک ConvNet بر روی آن اعمال کنیم.

۳.۴.۱۰ انتشار پیش‌رو

در TensorFlow توابع از پیش ساخته شده‌ای وجود دارند که مراحل پیش را برای شما پیاده‌سازی خواهند کرد. تا اینجا شما باید با نحوه‌ی ساختن گراف‌های محاسباتی توسط TensorFlow آشنا شده باشید. در [Functional API](#) شما گرافی از لایه‌ها می‌سازید و این کار به مدل شما انعطاف زیادی می‌دهد. اگرچه، مدلی که در ادامه خواهیم دید، می‌تواند با استفاده از مدل ترتیبی نیز تعریف شود زیرا جریان اطلاعات در این مورد به صورت خطی است. اما برای یادگیری، از [Functional API](#) استفاده خواهیم کرد. برای ساخت گراف خود، از ساخت یک گره‌ی ورودی که به صورت یک تابع قابل فراخوانی عمل می‌کند، کار خود را آغاز کنید.

- `input_img = tf.keras.Input(shape=input_shape)`
سپس با فراخوانی یک لایه بر روی شیء `input_img`، یک گره جدید بر روی گراف لایه‌ها ایجاد کنید.
- `tf.keras.layers.Conv2D(filters=..., kernel_size=..., padding='same')(input_img)`
:

توضیحات بیشتر در [Conv2D](#)

- `tf.keras.layers.MaxPool2D(pool_size=(f, f), strides=(s, s), padding='same')`
ورودی خود را با استفاده از یک پنجره با اندازه (f, f) و گام‌های به اندازه (s, s) برای انجام max pooling بر روی هر پنجره، نمونه برداری می‌کند.
- `tf.keras.layers.ReLU()`:
مقدار نظیر به نظیر درایه‌ی Z of ReLU (که می‌تواند هر شکلی داشته باشد) را محاسبه می‌کند. توضیحات بیشتر در [ReLU](#)
- `tf.keras.layers.Flatten()`:
با داشتن تانسور P این تابع به صورت دسته‌ای، هر نمونه‌ی آموزشی یا آزمون را می‌گیرد و در خروجی یک بردار یک بُعدی به ما می‌دهد. توضیحات بیشتر در [Flatten](#)
- `tf.keras.layers.Dense(units=..., activation='softmax')(F)`:
با داشتن ورودی مسطح شده‌ی F ، خروجی‌ای را که با استفاده از یک لایه‌ی تمام متصل، محاسبه شده است، برمیگرداند. توضیحات بیشتر در [Dense](#)

در آخرین تابعی که در بالا آمده است، لایه ی fully connected بصورت خودکار، وزن ها را در گراف مقداردهی اولیه میکند و سپس به آموزش آنها در حین آموزش مدل، ادامه میدهد. از این رو، شما به مقداردهی اولیه به آن وزن ها در هنگام مقداردهی اولیه به پارامترها، نیاز پیدا نکردید.

در نهایت، قبل از ایجاد مدل، باید خروجی را با استفاده از آخرین ترکیب تابع تعریف کنید (در اینجا، لایه ی Dense):

- `outputs = tf.keras.layers.Dense(units=6, activation='softmax')(F)`

پنجره، کرنل، فیلتر، تجمیع

کلمات کرنل و فیلتر هر دو به یک موضوع اشاره می کنند. کلمه ی فیلتر تعداد کرنل هایی که در یک لایه ی پیچشی استفاده خواهند شد را، مشخص می سازد تجمیع اسم عملیاتی است که بیشینه یا متوسط کرنل ها را می گیرد.

به همین دلیل است که پارامتر pool_size به kernel_size اشاره دارد و شما از (f,f) برای اشاره به اندازه فیلتر استفاده می کنید. اندازه تجمیع و اندازه کرنل هر دو به یک چیز ولی در موضوعات مختلف - به شکل پنجره ای که عملیات در آن در حال انجام است - اشاره می کنند.

تمرین دوم: convolutional_mode

در فایل ژوپیتر این جلسه، در قسمت Exercise 2-convolutional_model تابع convolutional_model زیر را با توجه به مدل

CONV2D -> RELU -> MAXPOOL -> CONV2D -> RELU -> MAXPOOL -> FLATTEN -> DENSE تکمیل کنید. از توابعی که در بالا به آنها اشاره کردیم، استفاده کنید. در حین این کار، از پارامتر های زیر استفاده کنید:

Conv2D: 8 4x4 filters, stride 1, padding=SAME •

ReLU •

MaxPool2D: 8x8 filter size, 8x8 stride, padding=SAME •

Conv2D: 16 2x2 filters, stride 1, padding=SAME •

ReLU •

MaxPool2D: 4x4 filter size, 4x4 stride, padding=SAME •

Flatten the previous output •

Fully-connected (Dense) layer: یک لایه ی تمام متصل با ۶ نورون و فعال ساز سافت-مکس را اعمال کنید.

هر دو روش ترتیبی یا تابعی، یک شیء از نوع TF Keras mode برمی گردانند. تنها تفاوت این دو این است که ورودی ها چگونه در آنها مدیریت می شوند.

۴.۴.۱۰ آموزش مدل

در فایل این جلسه در کد قسمت ۴.۴ شما مدل خود را آموزش می دهید.

۵.۱۰ History Object

شیء history یکی از خروجی های `.fit()` است و اطلاعات هزینه ها و مقادیر متریک را در حافظه نگهداری می‌کند. این مقدار به صورت یک واژه‌نامه ذخیره شده است که می‌توانید آن را توسط `history.history` بازیابی کنید و سپس مقدار هزینه را نسبت به زمان با استفاده از آن نمایش دهید